

Till menyn FORSKNING/Fredspedagogik i www.laraforfred.se

Birgit Brock-Utne, pedagogprofessor från Oslo, också känd som fredsaktivist och feminist, har skrivit *Educating for peace: A feminist perspective* (1985). Hon beskriver kvinnor som offer både för strukturellt och direkt våld. Hon talar både om mikro- och makronivån. Sålunda föreligger ett samband genom att kvinnor är förtryckta på alla nivåer. I många samhällen har dessa inte samma värde som män.

Hon tar upp vad forskningen (utan att definiera aggressivitet) säger om större aggressivitet hos män. Det tycks ha ett samband med nivåer av androgener men hon framhåller att orsakssambanden inte är klargjorda och att i varje fall kulturen har stor påverkan. Det är dessutom den man kan förändra. Hon menar (ganska kategoriskt), att man inte kan bedriva fredsundervisning utan att skilja mellan pojkar och flickor och män (fäder) och kvinnor (mödrar). För att förändra samhället måste man se förhärskande sexism och militarism.

Brock-Utne säger vidare att de som bedriver fredsundervisning skiljer mellan undervisning *för* fred och *om* fred. Undervisning *om* fred sker i skolåldern men det viktiga är undervisning *för* fred, vilken startar innan barnet är fött och fortsätter hela livet.

Hon skriver: “An education for peace is an education for cooperation, for caring and sharing, for the use of nonviolence in conflict solving. An education that fosters competition, conquest, aggression, and violence is an education for war. In many ways, as I shall show here, these values are the ones that dominate our society today, the values boys are taught. If then, we are going to work seriously for peace, we are going to have to rethink some of the values and beliefs that are at the core of our society, which help to glorify conquest and mastery. Such rethinking is very difficult and will encounter much resistance, particularly by those who are viewed as leaders within the present framework and would feel a distinct loss of status if the framework were changed and their characteristics no longer glorified.”

Hon fortsätter och definierar på följande sätt fredsundervisning: “By *peace education* I mean the social process through which peace as I have defined it is achieved. This includes the practicing of equality of rights and equal power-sharing for every member of a given community. It further includes the learning of skills of non-violent conflict resolution. It also includes respect for human rights.” (1985, s 72-73). Hon betonar *lika* rättigheter för alla människor oberoende av färg, klass och tro. Hon ser undervisning i nedrustning, utveckling och mänskliga rättigheter som integrerade delar i fredsundervisning.

Hennes definitioner och värdegrund överensstämmer med Johan Galtungs, en landsman, och även med John Burtons, men när jag ser i författarindex förekommer inte Burton där. 1985, när Brock-Utne skrev sin bok var möjligen Burton ännu inte så känd. En skillnad kan man också se mellan dem så att synen på grundläggande mänskliga behov inte skiljer könen åt - medan Brock-Utne, som nämnts, inte accepterade en fredsundervisning som avstod från att göra skillnad mellan hur man hanterar pojkar och flickor. För övrigt ser man vid genomgång av Brock-Utnes argument och forskningsresultat att hon har helt rätt - ur feministiskt perspektiv. Att det kan finnas kompletterande perspektiv är en annan sak.

Referens

Brock-Utne, Birgit (1985). *Educating for peace: A feminist perspective*. University of Oslo: Pergamon Press.